

PRIFYSGOL DE CYMRU

POLISI AMRYWIOL YMCHWIL

Rheoliadau ar Ymddygiad Ymchwil

Mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol i bob aelod o'r sefydliad sy'n ymwneud ag ymchwil. Bydd hyn yn cynnwys staff a myfyrwyr israddedig ac ôl-raddedig. Mae hefyd yn berthnasol i'r rhai nad ydyn nhw'n aelodau o'r sefydliad, ond sy'n cynnal ymchwil ar safle'r sefydliad neu'n defnyddio cyfleusterau ymchwil y sefydliad.

At ddibenion y rheoliadau hyn, caiff yr Is-Ganghellor a swyddogion eraill weithredu trwy eu henwebeion a benodwyd yn briodol.

Egwyddorion ymddygiad da wrth gynnal ymchwil. Disgwylir i bawb y mae'r rheoliadau'n berthnasol iddynt:

- cynnal safonau proffesiynol
- bod yn gyfarwydd ag arweiniad ar arfer ymchwil gorau, er enghraifft mewn perthynas â materion polisi, moeseg, cyllid a diogelwch
- cadw at ofynion cyfreithiol a moesegol a bennir gan y sefydliad neu gyrff eraill a benodwyd yn briodol sy'n ymwneud â'r maes ymchwil
- cydnabod pwysigrwydd arweinyddiaeth a chydweithrediad da mewn grwpiau ymchwil
- ystyried anghenion ymchwilwyr ifanc yn arbennig
- dogfennu canlyniadau a chadw data sylfaenol diogel
- cwestiynu canfyddiadau
- priodoli cyfraniad eraill yn onest
- cymryd camau i sicrhau diogelwch pawb sy'n gysylltiedig â'r ymchwil
- riportio unrhyw wrthdaro buddiannau, gwirioneddol neu ddarpar, i'r person priodol

Diffiniad o gamymddwyn ymchwil

Mae camymddwyn ymchwil yn cynnwys y canlynol, p'un a yw'n fwriadol, yn ddi-hid neu'n esgeulus:

- methu â chael caniatâd priodol i gynnal ymchwil
- twyll mewn perthynas â chynigion ymchwil
- ymddygiad anfoesegol wrth gynnal ymchwil, er enghraifft mewn perthynas â phynciau ymchwil
- defnydd anawdurdodedig o wybodaeth a gafwyd yn gyfrinachol
- gwyro oddi wrth arfer ymchwil da, lle mae hyn yn arwain at risg afresymol o niwed i fodau dynol, anifeiliaid eraill neu'r amgylchedd saerïo, ffugio neu lygru data ymchwil
- ystumio canlyniadau ymchwil, trwy ystumio neu hepgor data nad ydynt yn cyd-fynd â'r canlyniadau disgwylidiedig
- camddegongliad anonest o'r canlyniadau
- cyhoeddi data y gwyddys neu y credir ei fod yn ffug neu'n gamarweiniol
- llên-ladrad, neu ddefnydd anonest o ffynonellau heb eu cydnabod
- camddyfynnu neu gamliwio awduron eraill
- priodoli awduriaeth yn amhriodol
- wyll neu gamddefnydd arall o gronfeydd ymchwil neu offer ymchwil

- ceisio, cynllunio neu gynllwynio i fod yn gysylltiedig â chamymddwyn ymchwil
- annog eraill i fod yn rhan o gamymddwyn ymchwil collusion in or concealment of research misconduct by others

Gellir delio â thwyll neu gamddefnydd arall o gronfeydd ymchwil neu offer ymchwil o dan reoliadau ariannol ar wahân.

Gweithdrefn yn achos amheuaeth o gamymddwyn ymchwil

Mae gan y sefydliad gyfrifoldeb i ymchwilio i honiadau o gamymddwyn ymchwil yn llawn ac yn gyflym. Mae ganddo gyfrifoldeb hefyd i amddiffyn ymchwilwyr rhag honiadau maleisus, direidus neu wamal.

Dylai pawb y mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol iddynt riportio unrhyw ddigwyddiad o gamymddwyn, p'un a yw'n dyst neu'n cael ei amau. Anogir aelodau staff a myfyrwyr i godi pryderon ynghylch camymddwyn ymchwil a amheuir yn gyfrinachol â'u Deon, y Dirprwy Is-Ganghellor (Ymchwil), Pennaeth y Gwasanaethau Ymchwil ac Arloesi, neu'r Rheolwr Llywodraethu Ymchwil. Ni fydd y rhai sy'n codi pryderon yn ddiwyll yn cael eu cosbi mewn unrhyw ffordd am wneud hynny. Fel rheol dylid gwneud honiadau yn ysgrifenedig, ynghyd ag unrhyw dystiolaeth ategol sydd ar gael.

Trwy ymchwiliad anffurfiol a gychwynwyd gan y Deon / Cyfarwyddwr priodol gan ddefnyddio arbenigwyr mewnol neu allanol, bydd adolygiad cyfrinachol yn ystyried y cyhuddiadau, yr holl wybodaeth sydd ar gael, a'r wybodaeth o gyfweiliadau â'r rhai a gyhuddir / yr effeithiwyd arnynt. Canlyniad yr ymchwiliad anffurfiol yw penderfyniad ynghylch a oes achos prima facie. Pan gredir bod cyhuddiadau sy'n werth eu dilyn ac ymchwilio ymhellach, bydd y weithdrefn ddisgyblu ffurfiol yn cael ei defnyddio trwy AD.

Os bydd honiadau difrifol yn cael eu gwneud byddant yn cael eu cyfeirio at yr Is-Ganghellor trwy Ysgrifennydd y Brifysgol o dan y rheoliadau disgyblu priodol - y rhai sy'n ymwneud â gweithwyr neu'r rheini sy'n ymwneud â myfyrwyr. At ddibenion y weithdrefn hon, bydd unrhyw ymchwilydd nad yw wedi'i gofrestru fel myfyriwr yn y Brifysgol hon yn ddarostyngedig i'r weithdrefn ddisgyblu sy'n berthnasol i weithwyr.

Mewn achosion lle mae canlyniad gweithredu rheoliadau disgyblu yn oblygiad rhywun nad yw'n ddarostyngedig i weithdrefnau disgyblu'r sefydliad, bydd yr Is-Ganghellor yn dwyn y wybodaeth i unrhyw gorff disgyblu neu gorff arall priodol.

Pan ariennir yr ymchwil yn gyfan gwbl neu'n rhannol gan grant allanol, rhaid i'r sefydliad roi sylw i'r canllawiau a gyhoeddir gan y corff cyllido perthnasol. Rhaid i'r sefydliad sicrhau bod unrhyw gorff o'r fath yn cael gwybodaeth briodol ac amserol ynghylch cychwyn a chynnydd ymchwiliad ac unrhyw atgyfeiriad o dan reoliadau disgyblu.

Os canfyddir camymddwyn, pan fo'r person sy'n gyfrifol yn ddarostyngedig i reoliad corff proffesiynol fel y Cyngor Meddygol Cyffredinol, rhaid i'r sefydliad hysbysu'r corff proffesiynol o unrhyw ganfyddiad.

Pan fydd y person sy'n gyfrifol wedi cyhoeddi ymchwil, yn enwedig ymchwil y mae'r camymddwyn yn ymwneud â hi, rhaid i'r sefydliad hysbysu golygyddion cyfnodolion neu eraill am unrhyw ganfyddiad.